

Miłość ojczyzny „na odległość”

„Rycerz Niepokalanej dla Polonii” 69(2008) nr 10, s. 394-395.

Słowo „patriotyzm” w dzisiejszych czasach coraz bardziej staje się archaicznym zwrotem, który kojarzy się z okresem walk powstańczo-wyzwoleńczych. Dzisiejszy człowiek o mentalności kosmopolitycznej najchętniej nie utożsamia się z żadnym określonym miejscem na ziemi, lecz podążając często za pracą czy wolnością polityczną, staje się obywatelem świata. Zasadnym zatem staje się pytanie o współczesny wymiar patriotyzmu z dala od swej rodzinnej ziemi.

Definicja patriotyzmu

Patriotyzm jest określoną postawą człowieka (patrioty/patriotki) wobec swojej ojczyzny, która pojmowana jest w szerokim sensie jako „ziemia ojców” (łac. *pater* – ojciec, *patria* – ojczyzna), dzięki której człowiek otrzymuje całe bogactwo swej kultury, języka, dorobku minionych pokoleń, wypracowanych wartości czy odzyskanej suwerenności. Postawa patriotyczna cechuje się przede wszystkim rzetelną pracą na rzecz swego kraju i narodu, przedkładaniem wyższych wartości (niepodległość czy suwerenność) nad własne interesy. Patriotyzm to postawa i gotowość obrony ojczyzny, nawet za cenę własnego życia, co świadczy o przywiązaniu, miłości i solidarności z własnym narodem. Dla chrześcijanina miłość do ojczyzny pozostaje zawsze w pewnej relacji do Boga, który jest jedyną i ostateczną normą życia człowieka. Stąd dbałość o rozwój materialny i kulturowy własnego narodu, nie może być zubożona o wartości duchowe i religijne, które w rozumieniu chrześcijańskim są pierwsze w hierarchii wartości.

Patriotyzm zatem jawi się jako całokształt działań ku dobru własnego narodu i w służbie ojczyzny, których motywem jest miłość do własnego kraju, przekraczająca pragnienie własnych korzyści i wygody, niekiedy posunięta aż po heroizm, uzdalniający do przelania krwi za swój kraj.

Sens patriotyzmu „z dala”

We współczesnych czasach coraz więcej ludzi wyjeżdża poza granice swego kraju, by tam szukać lepszego życia. Mimo odległości i zmiany środowiska nadal pozostają oni obywatelami i spadkobiercami swego kraju. Boże przykazanie mówiące o miłości do ojca, matki, rodziny i ojczyzny pozostaje aktualne w ich sumieniu, niezależnie od miejsca pobytu. Stąd ważną kwestią jest w tej sytuacji stosunek do własnego narodu, który pozostał w kraju i realizowanie miłości „z dala” od ojczyzny.

Pomimo odległości miłość do własnego narodu będzie przejawiać się w:

- uczestnictwie w wyborach parlamentarnych czy prezydenckich we własnym kraju;
- działalności społecznej w kręgach polonijnych;
- kultywowaniu tradycji narodowych;
- obchodzeniu świąt i rocznic związanych z własnym narodem;
- tęsknotą i wolą powrotu, gdy tylko będzie to możliwe;
- w miarę częstym odwiedzaniem pozostałych w kraju członków rodziny i znajomych.

Najgłębszego sensu patriotyzmu należy doszukiwać się w specyficznej relacji miłości, która łączy obywatela-syna i ojczyznę-matkę, której pojęcie obejmuje zarówno członków własnego narodu, jak i ziemię, która wyznacza jej terytorium geograficzne. W ojczyźnie bowiem człowiek wzrasta, znajduje swoje miejsce, otrzymuje wykształcenie i konieczne środki do życia. Ojczyzna dla człowieka jest niezbędnym źródłem jego tożsamości. Łączność z dorobkiem kulturowym, często z walką o lepszy byt i wolność następnych pokoleń, daje poczucie swoistej więzi, która jest w stanie przekroczyć datę urodzenia indywidualnego człowieka i połączyć w jedną nierozzerwalną całość przeszłość, teraźniejszość i przyszłość. Ojczyzna to wartość najcenniejsza – skarb, którego pomnażanie jest moralną powinnością człowieka.

Postawy anty-patriotyczne

Pozostając z dala od własnego kraju, człowiek winien także uzmysłwić sobie, że także w takiej sytuacji może stać się „wrogiem” swego kraju.

Najcięższym wykroczeniem przeciw miłości ojczyzny jest zdrada – zerwanie z nią więzi i przystąpienie do innej społeczności narodowej z pobudek egoistycznych, w celu osiągnięcia własnych korzyści lub uniknięcia straty prywatnej własności. Rażącymi wykroczeniami przeciw miłości własnego kraju są także:

- zaparcie się własnego pochodzenia i przynależności narodowej;
- wytwarzanie negatywnej opinii o własnym narodzie poprzez krytykowanie go lub dawanie złego świadectwa własną postawą (np. lenistwo, pijaństwo czy kradzieże);
- brak troski o wychowanie młodzieży w duchu miłości do ziemi ojców;
- brak kultury w obcowaniu z innymi ludźmi;
- brak poszanowania dla godności człowieka i jego przekonań światopoglądowych.

Prawdziwy patriotyzm wychodzi od miłości własnego kraju i zataczając coraz szersze kręgi, obejmuje szacunkiem wszystkich ludzi, niezależnie od ich rasy, języka czy wyznawanej religii. Miłość ojczyzny przejawia się w umiejętności harmonijnego współistnienia narodów, z których każdy na pierwszym miejscu stawia dobro własnego kraju, troszcząc się przede wszystkim o jego rozwój. Jednak nie może to odbywać się kosztem innych ludów, które także mają prawo do szacunku i miłości.

* * *

Miłowanie własnej ojczyzny nie jest tylko nakazem IV przykazania Dekalogu, ale wynika także z naturalnego przywiązania do ziemi przodków, z którą wiąże człowieka wspólna tradycja, zwyczaje, kultura czy często religia. Osoba przepojona duchem patriotyzmu, niezależnie od miejsca swego pobytu miłuje swój kraj w imię wdzięczności wobec ojczyzny-matki.